

Miten voin olla varma uskostani?

alustus Pelastusarmeijan Turun osaston Alfa-illassa 19.3.2006 [samantapainen alustus pidetty Turun Tuomiokirkkoseurakunnan Alfa-kursseilla syksyillä 2004 ja 2005]

Markku Huttunen (KT, filosofi, ja muutenkin Jeesuksen armosta riippuva syntinen)

Alkuvirsiehdotus 539, säkeistöt 1, 4 ja 6. Säestäisikö joku tai antaisi ainakin oikean alkuäänen?

Matteuksen evankeliumi päättyy seuraaviin sanoihin (Matt. 28:18-20):

*Jeesus tuli heidän luokseen ja puhui heille näin: "Minulle on annettu kaikki valta taivaassa ja maan päällä. Menkää siis ja tehkää kaikki kansat minun opetuslapsikseni: kastakaa heitä Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen nimeen, ja opettakaa heitä noudattamaan kaikkea, mitä minä olen käskennyt teidän noudattaa. Ja katso, **minä olen teidän kanssanne kaikki päivät maailman loppuun asti.**"*

Tätä oli edeltänyt koko ihmiskunnan, ihmisen ylipäänsä, lankeaminen pois Luojustaan siellä paratiisissa, Jumalan syntyminen ihmiseksi, älyttömän mielenkiintoiset vuodet Jeesuksen seurassa Galileassa ja muuallakin, Kirkkauden Toivon verinen kuolema Golgatan ristillä, ja Pääsiäisaamun käsittämätön ihme, josta Markus, koruttomin ja konstailemattomin evankelistaista, kirjoittaa:

*Kun sapatti oli ohi, Magdalan Maria, Jaakobin äiti Maria ja Salome ostivat tuoksuöljyä mennäkkeen voitelemaan Jeesuksen. Sapatin jälkeisenä päivänä ani varhain, kohta auringon noustua he lähtivät haudalle. Matkalla he puhuivat keskenään: "Kuka auttaisi meitä ja vierittäisi kiven hautakammion ovelta?" Mutta tultuaan paikalle he huomasivat, että kivi oli vieritetty pois; se oli hyvin suuri kivi. Sisälle hautaan mentyään he näkivät oikealla puolella istumassa nuorukaisen, jolla oli yllään valkoiset vaatteet. He säikähtivät. Mutta nuorukainen sanoi: "Älkää pelästykö. **Te etsitte Jeesus Nasaretilaista, joka oli ristiinnaulittu. Hän on noussut kuolleista, ei hän ole täällä.** Tuossa on paikka, johon hänet pantiin. Menkää nyt sanomaan hänen opetuslapsilleen, myös Pietarille: 'Hän menee teidän edellänne Galileaan. Siellä te näette hänet, niin kuin hän itse teille sanoi.'"* (Mark. 16:1-7)

Nyt siis sama Jeesus valmistautuu "poistumaan näyttämöltä" - paitsi että itse *Minä Olen* lupaa yksiselitteisesti ja elävän Jumalan auktoriteetilla olla "meidän kanssamme" maailman loppuun asti...

Ajattelin, että **uskonvarmuudessa** on loppujen lopuksi kyse jostakin tällaisesta. Ymmärrän hetken ajan, **kuka sanoo ja mitä...** Silloin heidän silmänsä aukenivat ja he tunsivat hänet (Luuk. 24:31).

Joskus ymmärrykseni kostuu **tiedosta**, kuten siitä, että Jeesuksen elämä on kuin onkin hirveän vahvasti dokumentoitu, tai että Raamatun alkuperäisyyden ja auktoriteetin rinnalla siihen kohdistuvat epäilyt ja vääristelyt ovat sittenkin melko kesyjä ja harmittomia.

Joskus taas jokin minussa tulee suoranaisesti ravituksi **ymmärrystä ylemmästi**, vähän kuin kävi opetuslapsille tuokio sen jälkeen, kun ristinkuolema oli murskannut kaiken.

Usko kai se on, joka tekee Jeesuksen teon eläväksi ja omakohtaiseksi, ja siitä sitten seuraa kaikki muu...

Silloin Tuomas sanoi: "Minun Herrani ja Jumalani!" Jeesus sanoi hänelle: "Sinä uskot, koska sait nähdä minut. Autuaita ne, jotka uskovat, vaikka eivät näe." (Joh. 20:28-29)

Alfa-kurssin oppikirjassa, johon se **Työkirja** perustuu, varmuutta omasta uskosta verrataan kameran jalustaan. Yksi jalka on Jumalan sana, toinen Jeesuksen teko, ja kolmas Pyhän Hengen todistus. Nicky Gumbel kirjoittaa: *"Isä on antanut meille lupauksen Sanassaan, Poika on antanut meille uhrin ristillään, ja Pyhä Henki antaa meidän sydämeemme varmuuden"* (s. 53). Minäpä luen joitakin kohtia kustakin...

Tunteemme vaihtelevat ja ymmärryksemmekin muuttuu. **Jumalan Sana** ei muutu. Sen lupaukset pysyvät. Niin myös ne, joissa on kyse Jeesuksen tulemisesta elämäämme Pyhän Hengen kautta... Uuden uskonelämän aloittamisesta puhutaan monenlaisin termein: *'tulla uskoon'*, *'ottaa Jeesus vastaan'*, *'antaa elämä Jeesukselle'* jne... Yksi kaunis kielikuva on *sydämen oven avaaminen*. Se ovi on juuri se, jossa on ripa vain sisäpuolella. Sitku sen avaa, niin siitä Raamatussa on Jeesuksen lupaus, että Hän tulee sisään eikä koskaan jätä meitä.

Mutta kaiken pohjana on uskonvarmuudestakin puhuttaessa **Jeesuksen teko**. Gumbel kirjoittaa: *"Jos taivaaseen pääsemiseni riippuisi siitä, miten hyvin olen elänyt, minulla ei olisi mitään toivoa. Olisi omahyväistä olla asiasta varma, jos se olisi minusta itsestäni kiinni. Mutta sepä onkin kiinni siitä, mitä Jeesus on tehnyt minun puolestani."* (s. 56) Tästä muistamme **viime kerran juttuja**...

Jeesuksen ristinkuolema *oli* ainoa tapa meidän päästä takaisin Isä-Jumalan yhteyteen. Se on sitä nytkin.

Pyhän Hengen todistuksesta Gumbel kirjoittaa: *"Kun ihmisestä tulee kristitty, Jumalan Pyhä Henki tulee häneen asumaan... Pyhä Henki muuttaa meitä sisäisesti. Hän tuottaa meidän elämässämme Jeesuksen kaltaisuutta"*. Tässä Gumbel puhuu hengen hedelmistä, joita Galatalaiskirjeen 5:22-23 mukaan ovat: rakkaus, ilo, rauha, kärsivällisyys, ystävällisyys, hyvyys, uskollisuus, lempeys ja itsehillintä. Gumbel korostaa todellisia luonteessamme tapahtuvia muutoksia. Hänen mukaansa peräti *"toivomme, että jonkin ajan kuluttua [kristityksi tulemisesta] toiset huomaisivat meidän olevan rakastavampia, iloisempia, rauhallisempia, kärsivällisempiä, lempeämpiä ja hillitympiä kuin ennen"* (s. 58). Ja lisää vielä: *"Luonteessamme tapahtuvien muutosten lisäksi Pyhä Henki vaikuttaa meissä sisäisen kokemuksen Jumalasta - luo syvän henkilökohtaisen varmuuden siitä, että olemme Jumalan lapsia."* (59)

Kaunista ja lohdullista, eikö totta? Mutta mikäs siinä sitten on, kun itselleni tulee pikemmin vaivaantunut olo! Ikään kuin uskonvarmuus olisi jotakin "runsasta" ja niinku kaiken *lisäksi*. Itselleni varmuus uskosta pilkistää pikemmin silloin, kun ei enää ole **mitään muuta**. Kun kaikki on kadonnut tai ainakin muuttunut merkityksettömäksi. Vasta siinä tilanteessa *ristin evankeliumi koko karmeudessaan kelpaa*. Vasta siinä tilanteessa ei ole ketään eikä mitään muuta kuin Jeesus. *"Ja hänen kanssaan kaikki"*, kuten kiireisimmät ehtivät jo ajattelemaan. Mutta itse jättäisin tuonkin lausumatta. **Ei ketään eikä mitään muuta kuin Jeesus, ja hänkin ristiinnaulittuna**, kuten Paavali tähdensi korinttilaisille (1 Kor. 2:2).

Tämä on käsittääkseni se "**ahdas portti**", josta Raamatussa puhutaan (Matt. 7:13-14), ja vasta tämän portin tuolla puolen on merkityksellistä puhua uskosta ja sen varmuudesta.

Niin kauan kuin minulla on jotain omaa ansiota, alan ennemmin tai myöhemmin käyttää sitä keinona päästä taivaaseen. Tämä yksinkertaisesti on luonnollisen, perisynnin alaisen ihmisen osa. Vähän aikaa menee ehkä hyvin, jopa oikein hyvin, mutta auta armias, jos joku uskaltaa kyseenalaistaa ansioni riittävän syvästi! Silloin muutun siksi verenhimoiseksi pedoksi, joka ilman Jeesusta pohjimmaltani aina olen.

Monista asioista saa parhaiten selvää **päälaelleen kääntämällä**, negaation kautta. Nyt esim. mietittäisiin tapoja joilla **emme** voi olla varmoja kristillisestä uskostamme. Yksi näistä olisivat juuri *omat suoritukset ja ansiot*, jotka voivat pukeutua mitä valkoisimpaan kaapuun. **Itsevanhurskaudestahan** tässä yleensä puhutaan. Viitataan "korkeassa asemassa olevan" rikkaan nuorukaisen ongelmaan (Matt 19:16-22, Mark 10:17-22, Luuk 18:18-23). Tämä ongelma on sama, josta eräs käsityöläinen Jyväskylän lähellä sai 1800-luvun kynnyksellä vapauttaa erään 22-vuotiaan miehen. Kuulin tai oikeastaan luin tämän kertomuksen viime syksynä rovasti Olavi Peltolan nettitekstistä. Mies oli raahustanut paikalle ahdistuksissaan: *"Olen 16 vuotta tehnyt työtä lain alla. Olen harjoittanut Jumalan sanaa löytääkseni sieltä levon ja rauhan sielulleni. Olen nähnyt sanasta, että Vapahtaja on lunastanut minutkin, mutta minä en saa armoa. Minun täytyy olla Jumalan vihan alla. Minä joudun helvettiin."* Näin tuo mies kuvasi silloista tilaansa.

Mies oli **Paavo Ruotsalainen** ja käsityöläinen seppä Högman. Tästä tapaamisesta tunnetaan yleensä vain seuraava virke: "*Yksi sinulta puuttuu ja sen mukana kaikki - Kristuksen sisällinen tunto*". Harmillinen esimerkki siitä, miten yhteydestään irroitettu sana on alkanut elää omaa elämäänsä!

Siis Högmanhan ei alkuunkaan ollut sanomassa, että yritä poika vielä kovemmin, niin sitte! Päinvastoin, kyse oli viittauksesta yhteen tiettyyn kohtaan *Thomas Wilcoxin* pienessä kirjasessa *Kallis Hunajan Pisara*, joka nykyäänkin on Körttiläisyyden keskeinen lähde. Tuo tietty kohta oli nimenomaan kertomus "rikkaasta miehestä" tai "korkeassa asemassa olevasta nuorukaisesta", ylipäänsä itsevanhurskaudesta.

Se yksi, joka Paavolta puuttui, oli yksinkertaisesti se, ettei hän ollut niin sanotusti "myynyt kaikkea", **luopunut kaikesta omastaan**, omista ponnisteluistaan ja yrityksestään kelvata Jumalalle, oman vanhurskauden pystyttämisestä (voisko sanoa 'perfektionismista?'). Juuri tässä **yrittämisessään hän oli mennyt Kristuksesta pois** sen sijaan että olisi - laittaen sivuun kaiken omansa, omasta kokonaan riisuttuna - mennyt joka päivä Armahtajan, Kristuksen luo, häneltä kaiken saamaan. Kun seppä sitten selitti, miten syntinen tulee vanhurskaaksi yksin *armosta, ilman lain tekoja*, ja miten ensimmäinen ja jokapäiväinen parannus on tosiaankin Armahtajan luo käymistä kaikesta omasta riisuttuna, kerrotaan Paavon "hypelleen kuin peura ilosta".

Nyt huomaa: mies oli melkein minkä tahansa mittapuun mukaan "**ollut uskossa**" **16 vuotta, ja kovasti!**

Mistäs minä tähän päädyin? Niin siitä *ahtaasta portista*, josta läpikäyminen vasta niin sanoakseni tekee ajankohtaiseksi tämänpäiväisen kysymyksemme uskonvarmuudesta.

Jeesus kutsuu **köyhiä** autuaiksi (Matt 5:3), eikä kyse todellakaan ole pelkästä rahasta tai omaisuudesta. Sano minulle, mitä teet *oikein* tai missä olet *hyvä*, niin minä sanon, missä sinä *et* ole köyhä!

Tässä tuntuu nyt olevan aikas **erilainen sävy kuin tämän Alfa-kurssin perusmateriaalissa**, eikö? Yks esimerkki. Työkirjan sivulla 18 luetellaan joitakin **merkkejä Pyhän Hengen sisältäpäin muuttavasta työstä** itse kunkin kohdalla. Kysytään, "*mitä seuraavista muutoksista olet jo elämässäsi kokenut*"? Uusi rakkaus Jumalaan, halu lukea Raamattua, tietoisuus anteeksiantamuksesta, uudenlainen välittäminen toisista, ilo Jumalan palvomisesta/ylistämisestä, ja halu olla yhdessä toisten uskovien kanssa.

Jos nyt aattelin noita **omalla** kohdallani... Ensin voisin todeta, että joo, jotain tuon kaltaista on kyllä mullakin esiintynyt, ainakin jossakin vaiheessa. Mutta sitten täytyis lisätä, että ei mikään noista jutuista ole suinkaan muuttunut pysyväksi. Saattaa *vaihdella* paljon vaikkapa päivittäinkin. On aikoja, jolloin oikeestaan mikään noista "muutoksista" ei ole meikäläisen elämässä havaittavissa. Pikemmin päinvastoin. Ainakin *alitajuisesti* vihaan usein Jumalaa, kartan Raamattua ja viis veisaan muista ihmisistä!

Enkö siis ole uskossa? Itse asiassa hyvä kysymys (Alfa-kurssin pohjakirjan nimi)! Joku vuosi sitten olisin saattanut reagoida toisin. Nykyään en pane pahakseni, jos jään kiinni heikosta uskostani tai vaikkapa nyt näiden Pyhän Hengen työn merkkien vähäisyydestä - kunhan se kiinniottaja on Pyhä Henki!

Siihen uskon ehdottomasti, että **Jeesuksen seura muuttaa meitä**. Mutta se on minulle jatkuvasti hiukan avoin kysymys, *miten*. Hyvä asia hukkuu helposti, jos yritetään sanoa liikaa.

Olisinko siis valmis myöntämään, että *vähäinen usko riittää* meille vajavaisille ihmisille, kun kerran itsekin joudun tuon tuostakin toteamaan oman alamittaisuuteni milloin missäkin asiassa?

POIS SE! Ensinnäkin *uskon*, kuten rakkauden Jumalaan, tulee olla **kokosydämistä**: "*kaikesta sydäimestä, kaikesta sielusta, kaikesta mielestä ja kaikesta voimasta*" (Luuk. 10:27). Toiseksi uskon **kohde**, se mihin uskotaan, on tässä se kaikkein olennaisin, ei niinkään pelkkä uskon määrä: "*Mitä minun on tehtävä, että pelastuisin?*", kysyy hätäntynyt vanginvartija; "*Usko Herraan Jeesukseen, niin pelastut*", vastaavat Paavali ja Silas (Apt. 16:30-31). Kolmanneksi uskon tulee kyllä koskea aivan **koko elämään** ja olla sikäli täydellistä. "Osittain uskossa" oleminen ei ole mahdollista, kuten ei "hiukan raskaana" oleminenkaan. Tässä

Jeesuksen omat sanat ovat itse asiassa järkyttävän kovia (Luuk. 14:26): "*Jos joku tulee minun luokseni mutta ei ole valmis luopumaan isästään ja äidistään, vaimostaan ja lapsistaan, veljistään ja sisaristaan, vieläpä omasta elämästään, hän ei voi olla minun opetuslapseni...*". Vanhassa Raamatunkäännöksessä puhuttiin suorastaan lähimpien ja oman elämän vihaamisesta.

Ihminen, jolle usko on vain yksi osa elämää, yksi sektori tai projekti, **ei** ole uskossa. Sori vaan! Olisi vaarallista edes kuvitella toisin. Sopiva ja riittävä määrä uskoa on koko elämän antaminen Jumalalle: "*Antakaa koko elämänne pyhäksi ja eläväksi, Jumalalle mieluisaksi uhriksi...*" (Room. 12:1)

Ja kun en kerta kaikkiaan pysty, vaan hukun ja palan tuhkaksi juuri nyt, niin **silloin alkaa kelvata evankeliumi Jeesuksesta**. "*Se on täytetty*", "*Kaikki on valmistettu*", "*Minun edestäni annettu ja vuodatettu*"... Vasta silloin itse asiassa kuulen evankeliumin *evankeliumina*.

Tässä vaiheessa tarvitaan jotain **hengellis-teologisesti kättä pidempää**. Seuraavassa on sitaatteja kahdesta kirjasta, Aapeli Saarisalon Raamatun sanakirjasta ja Miikka Ruokasen kirjasta Ydinkohdat. Olennaista on muistaa näitä silloin, kun kysymyksiä uskosta herää omalla kohdalla. Hengellisissä yhteyksissä *kaikki* oppiminen on LoD, Learning on Demand tai "tarvelähtöistä", eli varastoon ei voi oppia.

Loppuosa ehkä varuulta kopiolle? Ja tähän "B-suunnitelmaksi" aivan lopun syntiseksi suostumisjuttu...

Lopuksi ajattelin käsitellä hiukan **uskon ja uskonvarmuuden ESTEITÄ**. Tämä alkaisi olla ominta aluettani, mutta hillitsen itseni. Toivon, että mahdollisimman moni meistä rohkaistuisi ajattelemaan *omalla kohdallaan*, mikä mahdollisesti estää todella uskomasta tai saavuttamasta uskonvarmuutta. Siis aivan rehellisesti ja kaikessa rauhassa. Tässä vaiheessa voin vain yrittää antaa joitakin vihjeitä. Sitä en tiedä, onnistuuko todellisten esteiden tutkiminen *pienryhmässä*, mutta ainahan voi kokeilla. Normaalisti tuppaa käymään niin, että päädytään puhumaan pikemmin **uskomisen todellisten esteiden peitteistä**.

Relativismi ja skeptisismi. Nämä ovat tietoteoreettisia juttuja. Relativismi tarkoittaa kaiken loputonta suhteellisuutta. Skeptisismi kieltää varmuuden. *Jos ajattelet, että jokaisella on oma totuutensa, ja että mikään ei ole lopultakaan varmaa, älä odota pääseväsi varmuuteen uskostasi*. Se olisi periaatteessakin mahdotonta, loogisesti mahdotonta. **Nyky aika** korostaa kaiken suhteellisuutta ja epävarmuutta. Tästä ei liene epäilystä. Mutta tästä ei seuraa sen kummempaa kuin että *nyky aika ei voi elää uskosta*, vaikka haluaisi. Jumalan totuus ja varmuus on kokonaan eri sfäärin asioita. Toinen juttu on, että sekä relativismi että skeptisismi ovat myös *puhtaasti filosofisesti* kestäättömiä kantoja. (Tämä on sattumoisin aihe, josta ehdin luennoida yliopiston laudatur- ja jatko-opintotasolla vuosikymmenen.)

Vieraat lähteet ja safkat. Hengellisyys ja henkisyys elävät eittämättä maailmassa korkeasuhdannetta. Materialismin ja tiukan rationaalisuuden "kuivan kauden" jälkeen on *monenlaista tuoksuva kukintoa*. Voi vilkaista vaikkapa ev.lut. kirkkomme uskontosivuja, tai pistäytyä joillakin sopivilla messuilla, itse asiassa melkein millä tahansa messuilla! Valtavasti henkistä ja hengellistäkin tarjontaa, kokonaisista muista uskonnoista puhumattakaan.

Olen **itse** entinen joogi, teosofi ja new-age-tyyppi. Aloin toipua näistä vasta 1990. Enää hiukan allergiaa jäljellä. Aikaisemmin olin juuri se, jonka mielestä *kristin usko* on lähinnä karkea hahmotelma oikeasta uskonnosta tai henkisyydestä. Kuvittelin voivani poimia hyvää sieltä, ihanaa tuolta ja kutkuttavaa kolmaalta. Mitenkään en voinut kuvitella, että yksi monista "uskonnoista" voisi olla se oikea. Olin väärässä. Lyhyesti ja yksinkertaisesti. (Väärässä olemisen oikeudesta kannattaa muuten pitää visusti kiinni, koska muuten myöskään *oikeassa* oleminen ei ole periaatteessakaan mahdollista!)

Lyhyesti: *Jos aiot jatkaa "sekakäyttöä", älä odota uskonvarmuutta*. **Pelastumisesta** en tohdi väittää mitään, mutta hengellinen "sekakäyttö" on sellaisenaan riittävä este uskonvarmuudelle, ehkä uskollekin. Eikä kyse ole aina isoista asioista. Jollekin meistä vaikkapa horoskooppien lukeminen voi riittää esteeksi, tai jooga, aivojumppa, feng-shui tai mikä lieneekään... En osaa selittää tätä sen kummemmin kuin että jollakin merkillisellä tavalla **Jumalan antama elämä - puhuttiin nyt vaikka Jeesuksen verestä - ei**

suostu sekoittumaan mihinkään. Hematologian tuntemus olisi nyt poikaa! Periaatteessa mikä tahansa muu voi *sakkauttaa* Jumalan elämän ja Jeesuksen veren. **Siksi se "ahdas portti"**. Ahtaan portin *tuolla puolen* Jumala voi *palauttaa* meille merkillisiäkin harrastuksia, mutta se on sitten hänen asiansa. Tämä lienee sivumennen sanoen juuri se "*antaessaan saa, kadottaessaan löytää, kuollessaan elää*" -ilmiö.

Siis **huono tietoteoria** ja "**sekakäyttö**". Otin nämä esille senkin takia, että arvelin teidän jo hyvin tietävän, että **synti** ylipäänsä riittää pitämään varmuuden uskosta loitolla. Synti yksinkertaisesti *tulee meidän ja Jumalan väliin*, eikä tuo *varmuuden lahja* siksi pääse perille. Ja aivan paratiisin tapahtumien lailla synti saa meidät *piiloutumaan* Jumalalta ja toisiltammekin. Silloin juuri alkaa se kova selittely, pelossa eläminen, ahdistuminen hiljaisuudesta, korvikkeiden etsintä ja ties mikä.

"*Ei saa syyllistää*", sanotaan, ja joku ehkä jo kokee tässäkin sellaista. Mutta silloin pitää uskaltaa vastata kysymyksellä, "*Miksi syyllistyt?*". Itse sinä sen teet. Mitäs jos tekisit sen rohkeasti? Koetko kenties olevan jotain, joka vaatii sinulta uudelleenarviointia, mutta se sattuu liikaa, joten annat sen toisen peittävän ajatuksen taas kerran tulla pikemmin pintaan? Hyvässä lykyssä Pyhä Henki toimii sinun kohdallasi juuri nyt. Kutsuu sinua, niinkuin sanotaan. Ja jos se on Hän, hän tietää jo kaiken ja osaa hoitaa homman.

Vastaavalla tavalla ihminen, joka purnaa voimakkaasti ylipäänsä synnistä, syyllisyydestä ja totuudesta **puhumisesta**, saattaa itse asiassa sisimmässään huutaa, "*eikö ole ketään, joka vapauttaisi minut tästä orjuudesta?!*" Vastaus on lyhyt: **on**.

Hengellisessä mielessä me *olemme* syntymästämme sairaita, kuolemansairaita. Kieltämisemme ei tätä poista. Sairastaessa usein karmeinta on *epätietoisuus*. Kun diagnoosiakaan ei kuulu. Mutta nyt, tässä ja nyt, homma on oikeastaan siitä kiinni, **suostummeko diagnoosiin**. Heti kun suostumme, *käypä hoito* on suorastaan käden ulottuvilla. Eikä tyssää edes *määrärahoihin*. "*Maksettu on velkani mun...*".

Loppuvirreksi pyytäisin kolme ensimmäistä säkeistöä virrestä 561. Tämä virsi on hyvässä mielessä vainonnut minua jo pari kuukautta. Jatkakaa loput säkeistöt vaikka sitten kotona. Nyt 1-3.

*Murtunut mies seisoo ristin juurella... Veri tihkuu sillä riippuvasta Kristuksesta...
Mies kohottaa hiukan katsettaan, ja tokaisee: "Täällähän on pelkkiä syntisiä!"
Enkelit taivaassa huutavat: Halleluja!". (MJH 5.10.2004)*

- - -

Loppuvirreksi olin ajatellut virttä 289, "Vain sitä tunnet minut, Vapahtaja...", mutta sepä tulikin jo alussa. Tätä alustusta valmistellessa minulle kolahti voimakkaasti liekö Pro Fide -yhtyeen "*Ristin luona*", oisko Lemisen sanoihin? Mutta enhän minä edes osaa sitä! Tässä kuitenkin sanat:

*Ristin luona kiusatulla, langenneella vaivatulla, paras paikka on, paras paikka on. Siksi älä koskaan lähde, älä minkään synnin tähden ristin luota pois, ristin luota pois. Ristin luona ainoastaan synnin turmelusta vastaan, voitto saatu on. Ristin luona ainoastaan Isä armahtavi lastaan, Rauhan julistaa, Rauhan julistaa. Ristin luona kiusatulla paras paikka on.
Ristin luona pohja kestää, armo putoomasta estää kauhun kuiluihin, kauhun kuiluihin. Ristin luona lepo koittaa, toivo epätoivon voittaa, sydän puhdistuu, sydän puhdistuu. Ristin luona ainoastaan synnin turmelusta vastaan, voitto saatu on. Ristin luona ainoastaan Isä armahtavi lastaan, Rauhan julistaa, Rauhan julistaa. Ristin luona kiusatulla paras paikka on.*

Aapeli Saarisalo (1985) Raamatun sanakirja

USKO on Raamatun pääsanoja. **Ilman uskoa on mahdoton olla Jumalan mielen mukainen** (Hebr. 11:6), ja **uskolla ihminen ottaa vastaan pelastuksen Kristuksessa** (Apt. 16:31, Room. 3:22). Rukouksen kuuleminen edellyttää uskoa ja on silloin "se uskallus, että jos me jotain anomme hänen tahtonsa mukaan, niin hän kuulee meitä" (1 Joh. 5:14,15, vanha käännös). Usko tekee näkymättömät todellisiksi, niin että toimimme tämän uskalluksen mukaan, ja silloin uskosta tulee liikkeellepaneva voima (Hebr. 11). VT:ssa usko esiintyy paljon vähemmän kuin UT:ssa tällaisena voimana. Psalmeissa kuitenkin. Vanhassa liitossa "Herran pelko" on pitkälti samaa kuin uudessa liitossa usko Jumalaan ja Kristukseen. Heprean sana, jota Raamatussamme vastaa usko, merkitsee alkuaan 'tarttua', 'pitää kiinni', 'olla uskollinen'. (s. 1114)

Uudessa liitossa uskolla on aivan keskeinen asema. **Itse kristillisyyttä käy sanominen uskoksi, sillä uskon voi ymmärtää koko elämän käsittäväksi suhteeksi Jumalaan.** Tätä ei voi olla huomaamatta UT:a lukiessaan. Erityisesti **luterilainen uskonkäsitys** kieltää rinnastamasta mitään uskon kanssa, katumusta yhtä vähän kuin pyhitystä. Uskon korottaminen kristillisyyden koko sisällöksi antaa Jumalalle kaiken kunnian syntisen pelastuksesta. **Usko on Jumalan työtä: He kysyivät: "Mitä meidän tulee tehdä, että tekomme olisivat Jumalan tekoja?"** *Jeesus vastasi: "Uskokaa häneen, jonka Jumala on lähettänyt. Se on Jumalan teko."* (Joh. 6:28-29). **Jumala vaikuttaa Henkensä kautta uskon siinä ihmisessä, joka ottaa vastaan hänen sanansa: Usko syntyy kuulemisesta, mutta kuulemisen synnyttää Kristuksen sana** (Room. 10:17). Uskonelämän lähtökohtana on **uskaltautuminen Kristukseen Pyhän Hengen todistuksen pohjalla sanaan perustuen.** Uskon luo ja ylläpitää Jumalan evankeliumi, jonka sanoma Kristuksen teosta meidän puolestamme synnyttää omakohtaisen varmuuden Kristuksen teon kuulumisesta juuri minulle juuri nyt. Tässä sanan synnyttämässä uskossa Kristus on välittömästi läsnä: Kristus meissä, kirkkauden toivo (Kol. 1:27), ja tämä **omakohtainen varmuus Kristuksesta meidän puolestamme on kokemus, johon vain luomistyötä voi verrata.** Toisekseen tämä kokemus on se, josta kristitty joka päivä elää tuntiensa olevansa tuomittu, mutta Kristuksessa armahdettu. *"Missä syntien anteeksiantamus on, siinä on myös elämä ja autuus."* (s. 1114)

Usko joutuu koetukselle kaikissa kiusauksissa, mutta etenkin silloin kun Jumala ottaa meiltä pois luottamuksen, ilon ja lohdutuksen, ja vain epäily on jäljellä. Tällainen on varsinainen **uskonkiusaus.** Mutta ihmisen täytyy jäädä Jumalan tahdon varaan kokonaan ja ehdottomasti - myös, vaikka Jumala hylkäisi. Tämä on uskon ehdotonta jäämistä Jumalan käsiin. (1114-5)

Kuollut usko tunnetaan siitä, ettei se lyö leimaansa ihmisen elämään eikä tekoihin, Jaak. 2:26. Monet tahtoisivat uskoa, mutta eivät tahdo tehdä pesäeroa synnistään. Heidän uskonsa on kuollut, sillä ei ole pelastavaa voimaa. *"Kuollut usko on petollista kuvittelua, jota ihmiset pitävät yllä saadakseen armon osakseen, vaikkeivät tahdo kääntyä"* (Pontoppidan). (1115)

SYNNIN sisäinen olemus on **epäuskoa, Synti on siinä, että ihmiset eivät usko minuun** (Joh. 16:9). Tämä ilmenee siinä, että ihminen on irrottautunut Jumalasta ja sen sijaan, että eläisi kokonaan hänen yhteydessään, elää omaa itsekästä elämäänsä. Kaikki synti on siis ennen kaikkea syntiä Jumalaa vastaan. Ihmisen tarkoituksena on elää elämää, jonka määrää kokonaan Jumalan pyhä rakkaus: *"Opettaja, mikä on lain suurin käsky?"* *Jeesus vastasi: "Rakasta Herraa, Jumalaasi, koko sydäimestäsi, koko sielustasi ja mielestäsi. Tämä on käskyistä suurin ja tärkein.* (Matt. 22:36-38) *Rakasta Herraa, Jumalaasi, koko sydäimestäsi, koko sielustasi ja mielestäsi ja koko voimallasi.* (Mark. 12:30). Synti on tämän elämän täydellinen vastakohta. **Ihmisen sydän on luopunut Jumalasta, 1 Moos. 6:5, 8:21; Ps. 51:7-12; Hes. 11:19, ja sydämen luopumus ilmenee tottelemattomuutena Jumalan ilmoittamaa tahtoa kohtaan,** Mark. 7:21s. (s. 1054)

Luomisen perusteella ihmisen tuli olla Jumalan kuva ja elää hänen lapsenaan. Synti merkitsee ennen kaikkea tämän perustilan järkyttämistä. **Kertomus syntiinlankeemuksesta** on tyypillinen (1 Moos. 3). **Kiusaaja tahtoo ensin käyttää hyväkseen muistin heikkoutta** ["onko Jumala todella sanonut"], **hyökkää sitten Jumalan sanan luotettavuutta vastaan** ["ei, ette te kuole"] ja **houkuttelee lopulta ylpeyteen** ["teistä tulee Jumalan kaltaisia"]. Synti on niin kauttaaltaan *valhetta* ja *ylpeyttä*, että sen yksityiset ilmaukset, tekosynnit, voidaan aina todeta näiden sen ominaisuuksien ilmauksiksi. (s. 1054)

Synti on ennen kaikkea yleistila. **Valheessa ja ylpeydessä** (Apt. 7:51-53) **ihmiset elävät itselleen** (2 Kor. 5:15), **etsivät omaansa** (1 Kor. 10:24) ja **asettavat luodun Luojan tilalle** (Room. 1:25). *Maailma* on kaiken luodun yleiskäsite, ja siksi maailman rakkauteen sisältyy kaikki, mikä ei ole Jumalan rakkautta (Ef. 2:3). (s. 1055)

C.S. Lewis (1962/85) ylpeydestä: On yksi pahe, josta ainutkaan ihminen maailmassa ei ole vapaa, jota jokainen ihminen maailmassa inhoaa nähdessään sen toisissa ja johon tuskin kukaan paitsi kristityt kuvitteleeakaan itse syyllystävnsä. Pahe, josta puhun, on **ylpeys** tai **omahyväisyys**, ja sen vastakohta kristillisessä moraalissa on nöyryys. Kristillisen kirkon opettajien mukaan paheista ensimmäinen ja kaiken pahan alku on ylpeys. Siveettömyys, kiukku, ahneus, juoppous ja muu sellainen ovat ylpeyden rinnalla pelkkiä hytystenpistoja. **Ylpeys teki paholaisesta paholaisen.** Ylpeys johtaa muihin paheisiin. Se on täysin jumalanvastainen mielentila. (s. 119-20.)... Ylpeyden avulla voi usein voittaa pienemmät paheet, [mutta] **paholainen nauraa...** Ylpeys on **hengellinen syöpä**, joka syö mahdollisuutemme rakkauteen ja terveen talonpoikaisjärkemme. (s. 123)

Uskoon tuleminen - se, että Kristuksen Henki saa sulattaa ihmisen epäuskon ja vastarinnan ja tulla hänen elämäänsä - on kaikista maailman ihmeistä suurin. (s. 160)

Et voi puristaa itsestäsi aitoa uskoa. Voit korkeintaan luoda omatekoisen, epäaidon uskonnollisuuden tunteen, joka haihtuu pian pois. **Moni, joka ei vielä tunne Kristusta, voidaan helposti johtaa harhaiseen, omatekoiseen, uskonnolliseen aktivismiin. Tällä tavoin kääntymätön tehdään immuuniksi todelliselle armon evankeliumille.** Jos Kristus tuntuu viipyvän, aletaan helposti itse puuhastella hengellisissä harrastuksissa. Ihminen, jonka sydämessä ei ole vielä tapahtunut mitään, laitetaan suorittamaan erilaisia uskonnollisia velvollisuuksia tai hänet viedään 'hengellisiin huvituksiin' (Paavo Ruotsalaisen ilmaus) iloitsemaan armosta, joka ei vielä ole hänelle realiteetti. Jos riennetään Jumalan aikataulun edelle, pois Pyhän Hengen synnyttämästä katumuksesta ennen aikaiseen, itsetekoiseen armon omistamiseen, synnytetään pelkkiä 'epäsikiöitä' ja 'armonvarkaita', kuten Laestadiuksen työn jatkaja Juhani Raattamaa opettaa. Yksin Pyhä Henki määrää katumus- ja kääntymyskampailun keston. (s. 161)

Ruotsalaisen mukaan ihminen, joka sielullisin keinoin hoputetaan armon kokemiseen, ilman että Kristuksen Henki on vielä sisäisesti valmistanut häntä tähän, joutuu sängen vaaralliseen sieluntilaan. **Hänen asemansa armahdettuna syntisenä ei perustukaan yksinomaisesti Kristuksen työhön, vaan hän tekee 'armonliikutuksista itselleen Kristuksen'.** Seurauksena on uskon perustuminen *kokemuksiin* eikä Kristukseen: kun on kokemuksia, on uskoa; kun kokemukset ovat poissa, uskokin katoaa. Jumalan synnyttämä usko sen sijaan panee kiusausten ja koetustenkin keskellä kaiken Kristuksen varaan - oli kokemuksia tai ei. (s. 161)

Kristus ei ole Vapahtajani vasta sen jälkeen, kun olen jo tuntenut katumusta ja alkanut jo turvautua häneen. Hän on Vapahtajani jo ennen tätä. Hän on minun katumukseni, kun itse voin vain vihata. Hän on kyynelteni, kun itse voin vain kirotta. Hän on uskoni, kun itse voin vain katkeroitua. Hän on toivoni, kun itse voin vain toivoa kuolemaa. (s. 162)

Joka välinpitämättömänäkin avoimesti tunnustaa oman välinpitämättömyytensä Luojalleen ja jättää uskon syntymisen kokonaan Jumalan tehtäväksi, on itse asiassa jo Jumalan hyvässä hoidossa. Jumalan Pyhä Henki on jo liikauttanut jotakin tällaisessa henkilössä. Jumalalla on tällaiselle ihmiselle tietty aikataulu, tietty suunnitelma, jonka mukaisesti hän kutsuu tämän läheiseen yhteyteensä. Ihmisen ei tule muuta kuin tunnustaa tosiasiallinen tilansa ja huutaa avukseen Herraa, olipa hänen sieluntansa millainen tahansa. Ihminen saa - ja hänen tuleekin olla täysin rehellinen Jumalan edessä teeskentelemättä yhtään sen us-kovaisempaa kuin todellisuudessa on. **Uskon syntyminen on sataprosenttisesti kolmiyhteisen Jumalan työtä.** (s. 162-3)

Usko ei ole sama kuin 'kristillinen maailmankatsomus' tai 'kristilliset arvot'. Tällainen on kristinuskolle vierasta ideologista uskontoa. Usko ei rajoitu mihinkään ihmispsykyyden alueeseen tai kykyyn kuten järkeen, tahtoon tai tunteeseen. Usko koskettaa koko ihmistä - ennen muuta sitä hänen salatuinta sisintään, jota hän ei edes tunne. (s. 164)

Synnyttäessään meissä uskon Jumala käyttää aineellisia ja psyykkisiä välikappaleita. Aineellinen sana eli sakramentit, kuultu ja luettu Jumalan sana, älyllinen oivallus, tahdon taipuminen, tunteellinen kokemus - kaikki nämä voivat toimia **Pyhän Hengen 'ajoneuvoina'**, joiden välityksellä kolmiyhteinen Jumala ajaa sisään meidän elämäämme. Mutta suhde Jumalaan ei jää ihmisen sielulliseen kerrostumaan eli psyykeen, vaan porautuu sen lävitse suoraan ihmisen **sisimpään**, sydämeen eli henkeen. Jos usko jää pelkästään tiedolliseksi oivallukseksi, älylliseksi valaisuksi, tahdon uudelleenorientaatioksi tai ihanaksi tunnekokemukseksi, kysymys on pinnallisesta sielullisesta uskosta, joka ei vielä merkitse **aitoa yhteyttä elävään Jumalaan ja ylösnousseeseen Kristukseen.** Eikä tällainen sielullinen usko kestä vastoinkäymisiä eikä koetuksia. Se haihtuu olemattomiin viimeistään silloin, kun tulevat ensimmäiset epäilykset ja lankeemukset ja kun suloiset tunteet ovat poissa. Vasta kun Kristus pääsee asukkaaksi meidän salattuun sisimpäämme ja meidän henkemme yhtyy Pyhään Henkeen, on kysymys pelastavasta uskosta, **reaalisesta yhteydestä ihmisen ja kolmiyhteisen Jumalan välillä.** (s. 164-165)

Pelastava usko on **salattua elämän yhteyttä elävään Jeesukseen Kristukseen.** Usko ei välitä pelkästään tietoa Kristuksesta eikä jotain irrallista pelastusta tai vanhurskautta, vaan **itsensä Kristuksen**, hänen persoonallisen läsnäolonsa Pyhänä Henkenä. Hän itse on pelastus, vanhurskaus ja iankaikkinen elämä. Sillä, jolla on usko Kristukseen, on myös kaikki se hyvyys, joka on Kristuksessa. 'Itse uskossa on läsnä Kristus'; uskon salaisuudessa Kristus ja häneen uskova ovat kuin 'yksi persoona', sanoo Luther. (s. 165)

<http://alphacourse.org/default.htm>, Alfa-kurssin kansainväliset kotisivut
www.students.tut.fi/~satamam/varmuus.html, Mikko Sataman esitys illan aiheesta ("Miten voin olla varma uskostani?")
www.teolinst.fi, Suomen Teologinen Instituutti eli STI, esim. uskon ydinkohtien ja muotituulien sekoittumisen estämiseen
www.kolumbus.fi/rov.o.peltola, rovasti Olavi Peltolan sivut, ks. esim. *Teemat* ja sieltä *Uskonelämä*
www.evl.fi/kkh/kuo/klk/uu/uuyle.htm, Suomen ev.lut. kirkon uskonto- ja uususkontosivut (aika hahmotelmanomaista)
www.kirjasilta.net/wilcox/sls1975/sls1975.html, Thomas Wilcoxin kirjanen "*Kallis hunajan pisara Kristus-kalliosta*"

Toivon, että mahdollisimman moni meistä rohkaistuisi ajattelemaan *omalla kohdallaan*, mikä mahdollisesti estää todella uskomasta tai saavuttamasta uskonvarmuutta. Siis aivan rehellisesti ja kaikessa rauhassa. En tiedä, onnistuuko todellisten uskomisen esteiden tutkiminen *pienryhmässä*, mutta ainahan voi kokeilla (toivotan sydämellisesti onnea). Normaalisti tuppaa käymään niin, että päädytään puhumaan pikemmin **uskomisen todellisten esteiden peitteistä**.

RELATIVISMI ja SKEPTISISMI. Nämä ovat tietoteoreettisia juttuja. Relativismi tarkoittaa kaiken loputonta suhteellisuutta. Skeptisismi kieltää varmuuden. *Jos ajattelet, että jokaisella on oma totuutensa, ja että mikään ei ole lopultakaan varmaa, älä odota pääseväsi varmuuteen uskostasi.* Se olisi periaatteessakin mahdotonta, loogisesti mahdotonta. **Nyky aika** korostaa kaiken suhteellisuutta ja epävarmuutta. Tästä ei liene epäilystä. Mutta tästä ei seuraa sen kummempaa kuin että *nyky aika ei voi elää uskosta*, vaikka haluaisi. Jumalan totuus ja varmuus on kokonaan eri sfäärin asioita. Toinen juttu on, että sekä relativismi että skeptisismi ovat myös *puhtaasti filosofisesti* kestäättömiä kantoja.

VIERAAT LÄHTEET ja SAFKAT. Hengellisyys ja henkisyys elävät eittämättä maailmassa korkeasuhdannetta. Materialismin ja tiukan rationaalisuuden "kuivan kauden" jälkeen on *monenlaista tuoksuvaa kukintoa*. Voi vilkaista vaikkapa ev.lut. kirkkomme uskontosivuja, tai pistäytyä joillakin sopivilla messuilla, itse asiassa melkein millä tahansa messuilla! Valtavasti henkistä ja hengellistäkin tarjontaa, kokonaisista muista uskonnoista puhumattakaan.

Olen **itse** entinen joogi, teosofi ja new-age-tyyppi. Aloin toipua näistä vasta 1990. Enää hiukan allergiaa jäljellä. Aikaisemmin olin juuri se, jonka mielestä *kristinusko* on lähinnä karkea hahmotelma oikeasta uskonnosta tai henkisyydestä. Kuvittelin voivani poimia hyvää sieltä, ihanaa tuolta ja kutkuttavaa kolmaalta. Mitenkään en voinut kuvitella, että yksi monista "uskonnoista" voisi olla se oikea. Olin väärässä. Lyhyesti ja yksinkertaisesti. (*Väärässä olemisen oikeudesta* kannattaa muuten pitää visusti kiinni, koska muuten myöskään *oikeassa* oleminen ei ole periaatteessakaan mahdollista!)

Lyhyesti: *Jos aiot jatkaa "sekakäyttöä", älä odota uskonvarmuutta.* **Pelastumisesta** en tohdi väittää mitään, mutta hengellinen "sekakäyttö" on sellaisenaan riittävä este uskonvarmuudelle, ehkä uskollekin. Eikä kyse ole aina isoista asioista. Jollekin meistä vaikkapa horoskooppien lukeminen voi riittää esteeksi, tai jooga, aivojumbppa, feng-shui tai mikä lieneekään... En osaa selittää tätä sen kummemmin kuin että jollakin merkillisellä tavalla **Jumalan antama elämä - puhuttiin nyt vaikka Jeesuksen verestä - ei suostu sekoittumaan mihinkään.** Hematologian tuntemus olisi nyt poikaa, ja neuvokaa, jos voitte! Periaatteessa mikä tahansa muu voi *sakkauttaa* Jumalan elämän ja Jeesuksen veren. **Siksi se "ahdas portti".** Ahtaan portin *tuolla* puolen Jumala voi *palauttaa* meille merkillisiäkin harrastuksia, mutta se on sitten hänen asiansa. Tämä lienee sivumennen sanoen juuri se "*antaessaan saa, kadottaessaan löytää, kuollessaan elää*" -ilmiö.

Siis **HUONO TIETOTEORIA** ja "**SEKAKÄYTTÖ**". Nämä kaksi laajaa asiaryhmää tuntuisivat nousevan esille juuri meidän ajassamme. Otin nämä esille senkin takia, että arvelin teidän jo hyvin tietävän, että **synti** ylipäänsä riittää pitämään varmuuden uskosta loitolla. Synti yksinkertaisesti *tulee meidän ja Jumalan väliin*, eikä tuo *varmuuden lahja* siksi pääse perille. Ja aivan paratiisin tapahtumien lailla synti saa meidät *piiloutumaan* Jumalalta ja toisiltammekin. Silloin juuri alkaa se kova selittely, pelossa eläminen, ahdistuminen hiljaisuudesta, korvikkeiden etsintä ja ties mikä.

"Ei saa syyllistää", sanotaan, ja joku ehkä jo kokee tässäkin pohdinnassa tai tilanteessa sellaista. Mutta silloin pitää uskaltaa vastata kysymyksellä, *"Miksi syyllistyt?"*. Itse sinä sen teet. Mitäs jos tekisit sen rohkeasti? Koetko kenties olevan jotain, joka vaatii sinulta uudelleenarviointia, mutta se sattuu liikaa, joten annat *sen toisen* peittävän ajatuksen taas kerran tulla pikemmin pintaan? Hyvässä lykyssä Pyhä Henki toimii sinun kohdallasi juuri nyt. Kutsuu sinua, niinkuin sanotaan. Ja jos se on Hän, hän tietää jo kaiken ja osaa hoitaa homman.

Vastaavalla tavalla ihminen, joka purnaa voimakkaasti ylipäänsä synnistä, syyllisyydestä ja totuudesta **puhumisesta**, saattaa itse asiassa sisimmässään huutaa, *"eikö ole ketään, joka vapauttaisi minut tästä orjuudesta?"* Vastaus on lyhyt: **on**.

Hengellisessä mielessä me *olemme* syntymästämme sairaita, kuolemansairaita. Kieltämisemme ei tätä poista. Sairastaessa usein karmeinta on *epätietoisuus*. Kun todellista diagnoosiakaan ei kuulu. Mutta nyt, tässä ja nyt, homma on oikeastaan siitä kiinni, **suostummeko diagnoosiin**. Heti kun suostumme, *käypä hoito* on suorastaan käden ulottuvilla. Eikä tyssää edes määrärahoihin. *"Maksettu on velkani mun..."*.

Loppuvirreksi olin ajatellut kolme ensimmäistä säkeistöä virrestä 561. Tämä virsi on hyvässä mielessä vainonnut minua jo pari kuukautta. Se liittyy myös allaolevaan tunnelmakuvaan. Jatkakaa loput säkeistöt vaikka sitten kotona. Nyt 1-3.

*Murtunut mies seisoo ristin juurella... Veri tihkuu sillä riippuvasta Kristuksesta...
Mies kohottaa hiukan katsettaan, ja tokaisee: "Täällähän on pelkkiä syntisiä!"
Enkelit taivaassa huutavat: Halleluja!"* (MJH 5.10.2004)

Loppuvirreksi olin ajatellut virttä 289, "Vain sitä tunnet minut, Vapahtaja...", mutta sepä tulikin jo alussa. Tätä alustusta valmistellessa minulle kolahti voimakkaasti liekö Pro Fide -yhtyeen "*Ristin luona*", oisko Lemisen sanoihin?